

THE DUTCH DICKENSIAN

Volume XXX, winter 2010, No 73.

**The Dutch Dickensian is een uitgave van
The Haarlem Branch of the Dickens Fellowship**

ISSN 0167-8388

COLOFON

The Dutch Dickensian is het officiële tijdschrift van the **Haarlem Branch**. De Haarlem Branch, opgericht in 1956, is Branch 142 van The Dickens Fellowship.

Secretariaat van de Haarlem Branch:

Mr. Pieter de Groot, Kanaaldijk 81,1454 AC, Watergang.

De contributie voor lidmaatschap van de Haarlem Branch bedraagt voor 2010 €25,- ; een familie lidmaatschap bedraagt €35,-. Het verenigingsjaar loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Van de bezorging.

Leden van de Haarlem Branch kunnen The Dutch Dickensian ter vergadering uitgereikt krijgen.

Bezorging per post, aan het huisadres, voor leden van de Haarlem Branch, bedraagt €7,50, te voldoen vóór 1 februari van het lopende verenigingsjaar.

Voor niet leden van de Haarlem Branch bestaat de mogelijkheid om zich voor €17,50 jaarlijks, te voldoen vóór 1 februari van het lopende verenigingsjaar, te abonneren op The Dutch Dickensian. De bezorging geschiedt dan per post aan het opgegeven adres.

Voor bezorging aan huis of opgegeven adres dient het benodigde bedrag bijtijds over te worden gemaakt op bankrekening ABNAMRO 432147330 ten name van dhr. A.V.Vroom, Finsterwolde.

Correspondentie adres voor de bezorging per post: A. V. Vroom, Goldhoorn 17, 9684 XP Finsterwolde.

Vervolg aan de andere binnenzijde omslag.

Inhoud

Inhoudsopgave.....	145
Van de redactie.....	146
Kort verslag 225 ^{ste} vergadering.....	147
Van de president.....	153
Punch door Liesbeth van Aalst.....	153
Dickens en zijn Biografen, deel 2, Guus de Landtsheer.....	158
Herinneringen aan hun (groot)vader, deel I.....	162
Een Karst Lied ien Proza vertaald door Grietje Snip.....	166
Brief Florian Schweizer.....	178
When Found.....	183
Hector Dickens?????.....	185
Uit en In het London van Dickens's Jonge Jaren door Ton Vroom.....	187

20 februari 2011 is de uiterste datum inzending copy voor het voorjaar nummer van the Dutch Dickensian!!!!.

Een overzicht van eerdere publicaties in The Dutch Dickens kunt u vinden op:

Home.planet.nl/~aadel/dickens.htm

Van de redactie

Geachte lezer van the Dutch Dickensian.

Het was op woensdag avond 24 november van dit jaar dat een uwer redactie leden een voordracht hield, met gepaste lichtbeelden, voor een aandachtig gehoor over The Christmas Carol van Charles Dickens. Hij was aan het vertellen over de vorst, sneeuw en ijs die door Charles Dickens beschreven worden in de herinnering van Scrooge aan zijn schooldagen. Feitelijk beschrijft Dickens zijn eigen herinneringen aan de tijd doorgebracht in Chatham en die behalve de koude, onbekommerd en prettig waren. Nu weten we inmiddels dat die herinneringen maar al te waar zijn. Immers in de jaren 1815, 1816 deden zich in de Indische archipel zware vulkanische uitbarstingen voor die veel stof en as in de atmosfeer deden belanden. Als een deken lag die stofwolk om de aarde en belette daarmee dat de zon gewoon de hele aardbol kon beschijnen. Koude was daar het gevolg van, zo koud dat sneeuw en ijs tot in de maand juni over Engeland lag, dat de Thames voor maanden bevroren was, iets dat al heel lang niet meer was voorgekomen. En juist, bij het vertellen over hoe door jongetjes de sneeuw werd geruimd, begon het te sneeuwen, dikke vlokken en al snel lag er een mooie laag over alles heen. Helaas na een uur was veel al weer weg, maar de voordracht was toen al klaar. Dit was natuurlijk geen toeval. De weergoden vermurwd door aandoenlijke passages uit The Carol, verwarmd door onversneden plum pudding met rum boter, hadden zich van hun beste kant laten zien. Bij de redactie kunnen inlichtingen worden ingewonnen voor de juiste receptuur om zulks te herhalen. Daar zijn geen verdere kosten aan verbonden slechts een kleine libatie.

PS het is natuurlijk uiterst merkwaardig dat door enkele vulkaan uitbarstingen, waarvan de gevolgen zo treffend zijn beschreven door Charles Dickens., zingend herhaald door Bing Crosby, tegenwoordig iedereen de ramen van zijn huis versierd met rode linten waar kunstsneeuw tegen aan is gespoten.

De redactie wenst u en de uwen:

A Merry Christmas & A Happy New Year!

Kort verslag van de 225ste vergadering van The Dickens Fellowship Haarlem Branch.

In een door de elementen geteisterd Kraantje Lek verzamelden zich 28 leden. De president spreekt van een overweldigende opkomst, ondanks het zeer herfstige weer. Hij ziet met één blik dat de thuisblijvers ongelijk gaan krijgen. Ook heeft hij vernomen dat de leeskring in Haarlem instroom van verse leden kan gebruiken.

De secretaris noemt het verschijnen van de London Ivy, een nieuw (electronische) uitgave van Headquarters die het allemaal wel erg serieus lijken te nemen. Hij heeft bericht uit Enkhuizen dat de familie De Munnik met onbekende bestemming is vertrokken en dat dus het versieren der Kerstmenu's door anderen ter hand genomen dient te worden. Hij kijkt blijmoedig om zich heen maar de leden hebben slechts aandacht voor het plafond.

De penningmeester meldt dat er geen financiële problemen zijn want hij trof nog genoeg aan in de kas en dat het voor 2012 geplande boek ook nog op schema ligt.

De editors hebben weer een nieuw nummer van The Dutch Dickensian bij zich en kijken ook al tevreden want het aantal post abonnees is inmiddels opgelopen tot 25.

Dan kondigt de president de spreker aan.

Professor Lokin stelt dat Pickwick als een komeet uit het niets opkomt. Hij verdrijft de obscuriteit van zijn zakelijk leven en begint met zijn openbare leven. Dat vangt aan op 13 mei 1827. Wat er daarvoor gebeurde weten wij niet en wat er na die twee actieve jaren gebeurde eigenlijk ook al niet. Is het mogelijk, zo vraagt Lokin zich af, om de leeftijd van Pickwick vast te stellen. De leden schudden nee, maar spreker, die toch al als dwarsligger bekend staat, stelt van ja. Mits men gebruik maakt van de theorie van Mr. Pott die te maken heeft met de Chinese metaphysics. Pickwick zou volgens een ingewikkelde berekening van spreker 50 jaar oud zijn. Maar daar gaat het niet echt om. Pickwick is daar ineens, in volle glorie, als een soort Pallas Athena, die meteen verscheen in volle wapenuitrusting.

Hoe toch komt Dickens aan de naam Pickwick. Er was een Moses Pickwick die de eigenaar was van het White Hart Hotel in Bath. Hij was een vondeling uit het plaatsje Pickwick Village waarmee meteen zijn achternaam vaststond. En Moses leent zich nu eenmaal heel goed als voornaam van een vondeling. Daarnaast gebruikte Dickens in het begin van zijn schrijversperiode de schuilnaam Boz. Dit zou een verbastering zijn van Moses. Spreker doet dit voor waarbij zijn gezicht akelig vertrekt.

Dan komt Lokin aan de kern van zijn betoog: is er licht op de jeugdijaren van Pickwick. Wat staat er hierover in de Pickwick Papers. Daarin geeft Pickwick toe in zijn jonge jaren baantje geleden te hebben. Ook valt daarin te lezen dat hij vermoedelijk schrijven leerde van de aanplakbiljetten, die altijd in drukletters verschenen.

Daarmee is hij een geslaagd man geworden want Pickwick heeft voldoende geld, "more then he can ever spend", zo zegt hij zelf. Hij heeft verstand van beleggingen want hij belegt ook het kapitaaltje van Weller Sr., en nog gunstig ook. Kom daar maar eens om vandaag de dag.

Pickwick was dan ook een zakenman want we weten uit het boek dat hij een vertegenwoordiger in Liverpool had. Deze wordt immers ingeschakeld om Alfred Jingle het land uit te krijgen richting Demerara.

Heeft Pickwick, zo vraagt spreker zich af, een soort onschuldigheid gekregen in de nadagen van zijn bestaan? Hier wordt het tijd Chesterton aan te halen want die zou een autoriteit zijn op dit gebied. Volgens hem is Dickens pas in latere afleveringen van het boek de romantische waarde van Pickwick gaan inzien. De introductie van Sam Weller was nodig om het verhaal boven de middelmaat uit te tillen want de Pickwick club stelde qua personages weinig voor. Net als in andere humoristische boeken was het belangrijk om de hoofdpersoon naar een gezet figuur te modeleren want: "humor and flesh go together since Falstaff". Chesterton meent ook dat Pickwick in zijn jongere jaren minder aangenaam moet zijn geweest maar Lokin weigert dit te geloven want Pickwick is daar te naïef voor. Hij maakt daar wel een kanttekening bij want Pickwick is, als het gaat om het vrouwelijk schoon, toch wereldser dan wel eens wordt aangenomen. Het beste bewijs hiervoor is het wantrouwen dat zijn vrienden ten toon spreiden in de Bardell kwestie. Geen van hen vindt het vreemd dat Pickwick met een dame in zijn armen wordt aangetroffen.

Tegenover Pickwick, in het werk van Dickens, staat Paul Dombey. Waar Pickwick naïef is en de mensen slecht doorziet, is Paultje scherp en waar Pickwick rond en gezond is, is Paultje ziekelijk. En Pickwick is gezond, vooral waar het zijn vermogen is tot het innemen van drank. Spreker heeft geprobeerd de glazen te tellen bij een ontbijt waar Pickwick aanzat en raakte niet alleen de tel kwijt, maar voelde zich ook licht beneveld worden.

Maar om nogmaals terug te komen op de vergelijking: men kan het schrijverschap van Dickens opdelen in twee perioden. De eerste begint met de Pickwick Papers en de tweede met Dombey&Son. Het eerste begint met leven en het tweede met de dood. Pickwick is onsterfelijk en Paul wordt onsterfelijk. Hiermee sluit Lokin af.

De president dankt spreker waarna er de onvermijdelijke vragen zijn.

De president geeft zichzelf het woord en vraagt of de bruidsschat van 1.000 pond, bij het huwelijk van Winkle, niet erg genereus was. Spreker antwoordt dat dit binnen de zakenwereld in die tijd niet al te hoog was. Hij wordt hierin bijgevallen door de heer Vroom, die zegt dat het zelfs weinig was gezien de grote voet waarop men leefde.

De heer Kooiman vraagt zich af hoe het karakter van Pickwick verandert kan zijn van een gewiekste persoon naar een naïeve persoon. Spreker meent dat dit komt omdat Pickwick in eerste instantie geschapen was door de uitgever en pas later door de schrijver.

De secretaris denkt dat als je een boek over een periode van 19 maanden schrijft, je nog wel eens iets aan wil passen.

De heer De Landtsheer ontvouwt een theorie die begint bij Liverpool en via Demerara, suiker en rum bij de slavenhandel uitkomt. De president verzoekt hem zich vandaag tot rum te beperken.

Mevrouw Bouwens merkt op dat Pickwick er geen probleem mee heeft in een gezelschap van drinkers te reizen en tevens dat Dickens Pickwick al deze avonturen laat beleven omdat hij daar zelf nooit aan toegekomen was.

De heer Lokin heeft het dan nog over de zogenaamde “eenmalige karakters”, personen die in de boeken opduiken, iets zeggen en daarna niet meer worden waargenomen. Als voorbeeld geeft hij ene Mr. Pruffle. Hij vraagt zich af wie hier nu eens een lezing over gaat houden.

Waarna wij aan tafel gaan.

Mevrouw May ziet grote overeenkomsten in de introducties van de Pickwick Papers en Gullivers Travels. De heer Lokin denkt dat een schrijver onbewust in zijn werken wel iets mee neemt van een andere schrijver die hij zelf gelezen heeft. Wellicht is, door dit gegeven, een lezing over Dickens en Swift een mogelijkheid.

De president vraagt zich af of vrouwen de Pickwick Papers wel kunnen begrijpen. Mevrouw Kabel meent dat vrouwen de Pickwick dermate goed begrijpen dat ze zich er van afkeren.

Mevrouw De Landtsheer stelt dat zij het boek in het begin maar niets vond en dat dit tot haar verrassing zo bleef.

Waarna wij aan de quiz beginnen, oftewel de Thick Book Contest. Tot verrassing van het bestuur hebben een aantal leden het boek daadwerkelijk gelezen en tussen hen ontstaat een bittere strijd, die uiteindelijk een winnaar oplevert. ~~Wie dat was weet de secretaris niet meer, het was de zalm, niet de wijn.~~

Waarna de president de avond besluit met de opmerking dat het gezelschap en de wijn weer de moeite waard waren en dat wij ons goed moeten inpakken want de wind giert nog steeds om het gebouw.

Mr. Wardell's friends under the influence of the Sabines.

Mededelingen:

- De voorjaarsbijeenkomst is dit jaar op 12 maart in Kraantje Lek. Spreker zal zijn Prof. Chris Louttit over een nog niet bekend onderwerp. Het bestuur verwacht een milde voorjaarsdag waarop slecht één vuur gestookt zal hoeven worden.
- In 2011 nog steeds geen (dit kan niet goed gaan) verhoging van de contributie, dus: € 25,- per lid en € 35,- voor een paar. Aan

acceptgiro kaarten doen wij niet. In het briefhoofd staat het rekeningnummer.

- Het archief mist nog steeds een aantal convocaties. Wij zijn op zoek naar exemplaren uit: 1959, 1961 t/m 1966, 1971, 1975 t/m 1977. Kunnen de oudere leden nog eens graven in hun oude schoendozen. Een copie volstaat, zo zijn we ook wel weer.
- De Kerstdagen naderen met rasse schreden en acteurs met ambities om de Christmas Carol te vertolken worden onrustig. Zo ook James Hyland met zijn one man adaption. Hij stuurt hierover de secretaries al enige tijd informatie en hoewel die lang weerstand heeft geboden, geeft hij zich nu over. Mocht u nog naar Albion afreizen de komende tijd dan het volgende: for more information on the production, including reviews, video trailer, photos, and writer's notes, please visit the official website: www.jameshyland.co.uk/achristmascarol.
- Ook nog bericht van Anne-Marie Vukalic die een boek geschreven heeft over Catherine Dickens. Ze bericht helaas niet naar ons toe te kunnen komen, dat scheelt in ieder geval, maar vraagt mij al geruime tijd om de titel onder uw aandacht te brengen: "Far above Rubies" met ISBN nummer 9780 7090 90533. Ik heb mijn plicht gedaan en een wellicht welkome aanvulling op uw Sinterklaas lijstje kunnen maken. Want dat komt er ook nog aan. Toe maar.

Conferenties in 2011 (informatie bij uw secretaris)

- Annual Conference in **Christchurch Nieuw Zeeland** van 14 april t/m 19 april.
- Voorafgaand kunt u deelnemen aan een zogenaamde pre-conference tour waarbij ondermeer een bezoek aan de locatie wordt gebracht waar Tolkien's Lord of the Rings is gefilmd. De pre-conference tour is van 7 t/m 13 april.
- Alsof dit niet genoeg is, wordt er ook nog een post-conference tour georganiseerd, genaamd Southern Highlights. Inderdaad, die tocht voert naar het zuiden.
- Mocht dit u allemaal te gek worden dan is er een alternatief in Engeland. Van 28 t/m 30 juli is er een mini conference in **Canterbury**.
- De Annual Conferences voor de daarop volgende jaren zijn: 2012 Portsmouth en 2013 Boulogne. De verwachting is dat de Portsmouth conferentie, vanwege het bi-centennial karakter, veel belangstellenden zal trekken. Mocht u er heen willen gaan, laat door uw secretaris tijdig uw plek vastleggen.

London Calling

Zoals al eerder gemeld wil het hoofdkwartier graag een elektronische periodiek uitbrengen, The London Ivy. Men heeft inmiddels een zogenaamd nul nummer verstuurd. Om u niets te onthouden van de spinsels uit London heeft uw secretaris getracht het door te mailen aan de leden waarvan hij een email adres kon vinden. Mocht u niets hebben ontvangen dan kunt u dat stil houden maar ook de secretaris een emailadres toesturen. U komt dan alsnog op de verzendlijst. En kom daar maar eens af.

Dickens Journal Online (herhaalde mededeling)

In 2006 is een begin gemaakt met het online zetten van alle afleveringen van Household Words en All The Year Round. Het gaat om meer dan 1.000 afleveringen. Men hoopt het project in 2012 afgerond te hebben. Ondertussen krijgt u als lid van de Dickens Fellowship de gelegenheid om eens te kijken naar de vorderingen. Indien u beschikt over een computer dan kunt u als volgt inloggen: ga naar de website www.djo.org.uk, uw gebruikersnaam is: d.fellowship en uw paswoord is: !DJO2012! Veel plezier met het bekijken van Dickens' journalistieke werk. Op deze website kunt u ook lezen over de mogelijkheden om het project te sponsoren. Voor het bedrag van 40 GBP bent u sponsor van een aflevering.

The Dutch Dickensian

Hieronder een mededeling van de redactie:

Evenals vorig jaar stelt de redactie van The Dutch Dickensian u in de gelegenheid om The Dutch Dickensian thuis, per post, te ontvangen. De kosten daarvoor kunt u voldoen via ABNAMRO 432147330 ten name van dhr. A.V.Vroom. het bedrag bedraagt €7,50. Evenals vorig jaar kunt u ook een bedrag €10,- betalen (dat wil zeggen €2,50 meer) en dan ontvangt u wederom een extra nummer van The Dutch Dickensian. In 2010 was dat een nummer gewijd aan The Lamplighter uit de Pic-Nic Papers. Voor 2011 heeft de redactie nog geen keus gemaakt maar op 18 december, tijdens onze kerst bijeenkomst, dan kunt u het bedrag ook direct betalen, zal de redactie dat bekend maken. Namens de redactie, Ton Vroom.

Charles Dickens lezing in Haren

Ieder jaar organiseert Culturele Kring van Haren in de Openbare Leeszaal in Haren, vanwege de internationaal bekende Dickens Room aldaar, een Dickens lezing. De lezing wordt gehouden op de zondagmiddag zo dicht mogelijk bij de geboorte datum van Charles Dickens. In 2011 is dat op 6 februari zondag middag 14.30. De lezing wordt verzorgd door Ton Vroom en het thema is: Charles Dickens en Zijn Gevengissen.

Waarde Lezer,

In 1971 verscheen als eerste deel in de TOP-beeldserie (een uitgave van de al even illustere uitgeverij Impressum Nederland N.V.) een uitgave van Dickens's *kerstvertelling*, in de vertaling van Godfried Bomans en met *de originele tekeningen van H.M. Brock*. Bijna veertig jaar later zou een dergelijke uitgave waarschijnlijk 'een verstripte klassieker' worden genoemd, of in goed Engels 'a graphic novel'. Maar toen heette het nog gewoon de TOP-beeldserie, 'eens per drie maanden een andere boeiende topper uit de wereldliteratuur'. Dit was de eerste (uiteraard), daarna zou Dumas' *Graaf van Monte Christo* volgen.

Het boekje is ook nog eens voorzien van een voorwoord van Bomans:

'Ik hoor niet tot de mensen, die menen dat Dickens door een uitgave als deze "ontwijd" zou zijn. Hij was zelf de eerste geweest om dit wel aardig te vinden, op voorwaarde dat men daarna het boek zelf zou gaan lezen. Hier sluit ik mij van harte bij aan. U allen een gelukkig kerstfeest toewensend, uw: Godfried Bomans.'

Ik sluit mij graag bij de woorden van Bomans aan. De kerstvertelling is met recht een literaire klassieker, Scrooge, Marley, de drie geesten en Tiny Tim hebben zich zodanig in ons collectieve geheugen een plaats verworven dat we zelfs alle varianten en parodieën, van de Muppets tot Blackadder, tot het oerthema kunnen terugleiden.

De gedachte dat een slecht mens als Scrooge overnacht tot een goede ziel kan veranderen is een kerstrijke gedachte, en een hoopvolle.

Ik wens u allen een goed kerstfeest en een mooi 2011.

Martijn David
President

PUNCH:

Een vlijmscherpe analyse van Victoriaans Engeland

Liesbeth van Aalst

Vier jaar na de troonsbestijging van Victoria werd Punch geboren, op 17 juli 1841 om precies te zijn. Het was vanaf het begin een groot succes met een oplage van 6000 per week en richtte zich tot de middenklasse met een duidelijke, radicale boodschap: 'vernietig het principe van het kwaad door het goede te cultiveren.' Het stelde zich op als een 'verdediger van de onderdrukten en een radicale gesel van alle autoriteit.' (Mark Lemon)

Het tijdschrift was genadeloos in zijn kastijding van de autoriteiten- zowel wereldse als kerkelijke- en hun stelselmatige uitbuiting van het volk; de in bont en juwelen gehulde aristocraat die zijn arbeiders van het land verdreef als een ander gebruik ervan dit leek te rechtvaardigen, de hoge functionaris die in zijn arrogantie volkomen buiten de wereld stond, tot de demagoog met zijn holle frasen. De toon was humoristisch, gevat, welgemanierd en cynisch, maar nooit obscene; het was een familieblad.

De oprichters en medewerkers, allen bekend of bevriend met Dickens en Thackeray, waren jonge dertigers die, hoewel ambitieus en getalenteerd, nog niet 'gearriveerd' waren. Zoals Henry Mayhew, die na zijn periode bij Punch zijn klassieke 'London Labour and the London Poor' schreef en Gilbert Abbot à Beckett, die later als Armenwet Gevolmachtigde het schandaal in Andover Workhouse aan de kaak stelde, waar de armen gedwongen waren op botten te knagen om te overleven.

Het waren gruwelijke tijden waarin werkloosheid niet zelden de honger dood tot gevolg had, speciaal op het platteland waar machines steeds meer de handarbeid verdrongen:

Man versus Machine

Machinery in its progress, has doubtless been the origin of terrible calamity; it has made the strong man so much lumber.

How, when machinery is multiplied- as it will be- a thousand fold? How, when tens of thousands of hands are made idle by the ingenuity of the human mind? How when, comparatively speaking, there shall be no labour for men? We put this question to Sir Robert Peel: if all labour done by man were performed by machine power and that power in the possession of some thousand individuals, what would be the cry of the rest of the race? Would not the shout be: 'Share Share?' (1842)

De roep om hervorming van het regeringsstelsel resulteerde in '32 in de toekenning van het stemrecht aan de (mannelijke) middenklasse; de arbeiders bleven uitgesloten door de wet die het deelnemen aan stemming verbond aan bezit, dat deze groep uiteraard niet had. De adel kreeg er ongenadig van langs, zoals de Duke of Malborough die zijn landgoed openstelde voor het publiek en wild verkocht dat was geschoten op zijn landgoed. Punch stelde voor dat 'licensed to sell game' werd opgenomen in het familiewapen.

De Duke of Norfolk maakte het wel erg bont: hij ried zijn hongerende werkvolk aan om, bij gebrek aan brood, kerrievoeder te gebruiken, opgelost in water. Bij een strenge winter zou dit de stakkerds verwarmen. Deze grenzeloze stompzinnigheid en wreedheid gaf aanleiding tot vele gefingeerde brieven aan de redactie waaronder deze:

Honourable Sir,

I was at a loss to know how to reduce the expenses of the workhouse of which I am the master. Your recommendation however, has helped me out. I've prescribed it in all manner of ways, both in hot and cold water, and can safely say it goes a long way. I give each pauper a pinch and I never knew the instance of one asking for more. You may depend on the gratitude of your obedient servant.

Thos. Flint Hardy

I expect to save 40 sh. A year.

1846

Maar ook het koningshuis ontkwam niet aan de giftige pen van Punch; arme Prins Albert had de onvergeeflijke fout begaan, in Duitsland te worden geboren en werd bespot om zijn accent, zijn formele, stijve houding en zijn Duitse manier van jagen die zeer onsportief werd gevonden: de dieren werden gevangen, in een omheining gedreven en afgeslacht. Hevige verontwaardiging riep zijn jaarlijkse toelage van 30.000 pond op, waar de regering 10.000 pond per jaar beschikbaar stelde aan onderwijs voor de armen. Victoria's besluit in 1844 om het brood dat de kroonprins niet bliefde, aan de armen van Windsor te geven in plaats van –zoals voorheen– aan de varkens, werd sarcastisch ontvangen als 'Royal Benevolence'.

In 1843 publiceerde Punch 'The song of the shirt' (John Leech) als protest tegen de mensenwaardige werkomstandigheden van de naaisters. Velen kennen de begeleidende cartoon, gebaseerd op een feitelijk gebeuren: een skelet naait aan een rijk gewaad terwijl op de achtergrond een deftige dame ongeduldig wacht. Het ging hier om een spoedopdracht voor een bal waaraan de naaister na vele uren zonder voedsel en rust overleed.

Met het vertrek van Mayhew in 1845 werd de toon van Punch wat conservatiever. Voor de middenklasse braken financieel betere tijden aan en die wilden niet lastig worden gevallen met de ellende van hun inferieure medeburgers; zij waren comfortabel en druk bezig met carrière en – groot – gezin. De Great Exhibition of the Works of Industry of all Nations, een geesteskind van prins Albert waarvan de opening plaats vond in mei '51, luidde een periode van enorme welvaart in voor de middenklasse, 'the golden age of capitalism'. Punch hekelde de parvenues- rijk geworden door de uitgebreite fabrieksarbeiders- als onuitstaanbare snobs, die hun 'betters' na aapten.

De Krimoorlog die in 1852 uitbrak, gaf aanleiding tot veel bitter commentaar. De incompetentie van de Minister President Lord Aberdeen en het hoogbejaarde commando van het leger riepen uitspraken op als 'antiquated imbecility en twaddle, blunders en incapacity

En terecht: bevoorradingschepen verdwenen in de Zwarte Zee en als ze al aankwamen, was de inhoud onbruikbaar. Een lading wollen onderbroeken die de troepen moest warm houden bij temperaturen van -20°C , bleek gemaakt te zijn voor jongetjes van 7 tot 10 jaar. Honger, dysenterie en bevriezing richtten een slachting aan onder de soldaten. Dankzij Florence Nightingale en haar medeverplegenden waren er soldaten die –hoewel meestal zwaar gehavend– hun vaderland terugzagen. (Om vervolgens te moeten bedelen voor een stuk brood als dank voor de bewezen diensten.)

Improvements for the Army

Wanted, a few decrepit spiritless old men, to command Her Majesty's Troops. Any superannuated General officer, whose faculties are impaired, and who is as infirm in body as he is feeble in mind, has now an opportunity of glory and distinction together with pay.

A title and the order of GCB (Knight Grand Cross (of the order of the Bath) will be the sure reward of incompetency and failure. Apply to Serjeant Hardinge, the Chequers, near the Horse Guards.

1855

In deze periode begon de roep van vrouwen om betaald werk luider te klinken en een enkeling slaagde er zelfs in, een positie te bereiken die in de uiterst gesloten medische wereld doordrong. Zoals de Engelse Elizabeth Blackwell, de eerste vrouwelijke arts ter wereld, die haar opleiding in Amerika voltooide (1849) en zich tien jaar later registreerde in Engeland. Deze schokkende gebeurtenis bracht Punch tot de cartoon waarop een gentleman zich de pols laat voelen door een vrouwelijke arts en het onderschrift duidelijk maakt, dat hij haar om een niet-medische reden heeft laten komen. Het moet Elizabeth niet zijn meegevallen; nog in '62 verwierp Edinborough College of Physicians met ruime meerderheid het trainen van vrouwelijke studenten.

In de meer nederige beroepen zoals winkelbediende, klerk en verpleegster nam het aantal vrouwen sterk toe. The Married Women's Property Act (1870) gaf de 3.200.000 werkende vrouwen het recht hun zelf verdiende geld te behouden. Velen, waaronder Punch, waren daar niet blij mee, immers 'the marriage service says something about a mystical union, the conditions whereof may not seem exactly satisfied by rival banking accounts.'

Hoewel Punch altijd op de barricade stond voor het onrecht dat vrouwen werd aangedaan – of het nu mishandeling thuis of beestachtige werkomstandigheden in fabriek of mijn betrof– het bleef ageren tegen elke feministische uiting; vrouwen bestonden om mannen te behagen en de gedachte aan bijvoorbeeld vrouwenkiesrecht was absurd

Punch's oordeel was kort en krachtig:

They dress . . . like men

They talk . . . like men

They live . . . like men

They don't . . . like men

Het zestigjarig regeringsjubileum van Victoria (22 juni 1897) was een feest zonder weerga: de vorstin had Engeland tot het imperium gemaakt waar de zon nooit onderging. Vanuit het hele rijk arriveerden staatshoofden, machthebbers en troepen in eerbetoon aan de langst regerende monarch ooit. Schoolkinderen kregen een week vrij, er waren dankdiensten in St. Paul's Cathedral en Victoria reed over een afstand van zes mijl door de Londense straten, gezeten in een open rijtuig, toegejuicht door het volk. Punch was 'delighted and overcome by the gigantic success, for it has shown that a quarter of the world loves and appreciates a blameless queen and rejoices to be her subjects.'

De zelfvoldane natie had nog geen weet van de aanstaande Boerenoorlog, de razendsnelle ontwikkeling van de techniek en de toenemende onvrede van vrouwen, de laatste uitlopend in The Women's Social and Political Union, een militante organisatie die het geweld niet schuwde en waarvan de leden 'Suffragettes' werden genoemd.

Victoria, 64 jaar lang het boegbeeld van Engeland en haar koloniën, stierf op 22 januari 1901, 81 jaar oud. Van achttienjarig meisje tot verbitterde, teruggetrokken levende oude vrouw, was zij erin geslaagd het Britse gebied overzee uit te breiden tot vijf keer het oppervlak van het moederland.

Onder haar bestuur van een mensenleven lang, veranderde de levenswijze van haar onderdanen radicaal door snel vervoer van mensen en goederen en een beginnende ontkerkelijking door de evolutionaire wetenschap.

Kunstvormen kwamen op en verdwenen. Grote kunstenaars creëerden en stierven. En Punch was erbij: aanklagend, bewierokend of simpel beschrijvend heeft het ons een schat van gegevens nagelaten over de negentiende eeuwse mens in al zijn facetten en ze – als ze dat verdienden – een flinke veeg uit de pan gegeven.

Weerdinger Ditty

By Piet Witte

There once was a landlord in Weerding

Nominated king of the Dickens-ring

So he thought us a lot

Even more then we sought

Now I ask you: Is'n't that amazing??

Dickens en zijn biografen 2

door Guus de Landtsheer

In het eerste deel van deze artikelenreeks plaatste ik bij het daar besproken werk van John Camden Hotten, dat als Dickens eerste biografie wordt gezien, de volgende opmerking:

Op 10 juni 1870 verschijnt er in The Daily Telegraph: An Essay on the Genius and Character of Charles Dickens van George Augustus Sala, daarmee was deze schrijver in feite de allereerste die een biografie(tje) na Dickens's dood publiceerde. Ik beschouw dit echter niet als een autonoom werk maar als een eerste opzet, omdat dit essay vervolgens in opdracht van de uitgever Routledge daarna als een viermaal zo lange publicatie verscheen.

Het verscheen onder de titel: Sala, George A. *Charles Dickens: An Essay*. London: Routledge, 1870).

Wat blijkt; deze publicatie is in het Nederlands vertaald en een exemplaar ervan bevindt zich in de KB in Den Haag. Het was mijn mede-redacteur die mij hier op wees en die het werkje zelf naar Drenthe heeft gebracht. Zoiets scheidt natuurlijk verplichtingen, vandaar dat in deze tweede aflevering dit boekje wordt besproken.

Op de titelpagina vinden we:

*Levensschets van Charles Dickens
door George Augustus Sala
redacteur van de Punch en Daily Telegraph
Rotterdam Altmann en Roosenburg*

Irritant voor bibliofielen is dat noch de naam van de vertaler, noch het jaartal van de uitgave zijn vermeld. Daarentegen leren we wel dat het boekje in snelpersdruk door Joh. Van Otterlo in Rotterdam is gedrukt.

Zo kort verschenen na de dood van Dickens kunnen we aannemen dat we hier opnieuw met een hagiografie te maken hebben. De waarde ervan laat zich dan ook gemakkelijk raden. Niet het verkrijgen van kennis over het leven van Dickens doet hier ter zaken, maar de tijdgeest in 1870 is van belang. Hoe uitte zich in die tijd de bewondering voor de schrijver en de rouw om zijn dood? En verder natuurlijk het inzicht dat we krijgen in de denkwereld van de biograaf.

Wie was George Augustus (Henri) Sala. (1828 -1895)

Hoe dieper je duikt in de karakters die de smaakmakers waren van de Victoriaanse tijd des te meer komt het beeld van een stijve en preutse samenleving onder druk te staan. Neem nu George Sala: op schrijversgebied een leerling en protégé van Dickens, maar zijn jeugd was alles behalve in

overeenstemming met het beeld dat wij vaak hebben van die tijd. Zijn vader was de zoon van een Italiaanse choreograaf die naar Engeland kwam om in de theaters van Londen zijn geluk te beproeven. Zijn moeder een dochter van een welgestelde planter die een carrière als actrice en zangpedagoge begon na de dood van haar man (in het zelfde jaar als de geboorte van George). Zij sprak vloeiend Frans en George die een vroegrijp kind was leerde die taal van zijn moeder. Er volgde een verhuizing naar Parijs waar hij op school ging. Terug in Londen voltooidde hij een tekenopleiding waarna hij klaar was om de culturele wereld van die stad te betreden. Als kind kwam hij al in huize Dickens over de vloer omdat zijn moeder regelmatig optrad in de toneelvoorstellingen die door Dickens werden georganiseerd. Na de nodige baantjes komt in 1851 zijn doorbraak als journalist als hij een artikel: *The Key of the Street* ter publicatie in *Household Words* aanbied. Dickens plaatst niet alleen het artikel tegen betaling van £5, maar neemt hem ook aan als vaste medewerker voor dit tijdschrift. Als *Household Words* wordt opgedoekt en ingeruild voor *All the Year Round* gaat Sala mee in deze overgang. Ondertussen zette Dickens hem in het laatste jaar van de Krim-oorlog in Rusland ook in als oorlogscorrespondent. Zijn gestage, met de regelmaat van een klok verschijnende artikelen, commentaren in diverse kranten en tijdschriften en tussendoor de nodige boeken zorgden voor een zeer behoorlijk inkomen. Daarnaast stond hij ook bekend als big-spender, connaisseur van eten en drinken en verzamelaar van kostbare boeken. Toen dat laatste de overhand in Sala's leven dreigde te krijgen, ten kostte van zijn literaire werk, was er gedurende enige tijd sprake van een verwijdering tussen hem en Dickens. Maar in 1858 (na ruim een jaar) verzoenden de twee zich toch weer met elkaar. Hij slaagde erin zijn verlangen naar een bestaan als bohémien met een ijzeren werkdiscipline te combineren al lukte het hem niet om zonder schulden te leven. Tijdens de laatste jaren van zijn leven raakte hij alsnog echt in financiële problemen en moest hij door de toekenning van een jaargeld van £100 door Lord Rosbery (Prime minister van 1894 -1895) uit de problemen worden geholpen.

Zijn werk.

Als we Sala's werk bekijken blijkt dat hij veel van Dickens heeft geleerd. Ook hij kon met de nodige ironie, compassie en humor schrijven over sociale misstanden. En ook de zelfkant van de Londense samenleving had voor hem, evenals voor Dickens, geen geheimen. Ondanks zijn populariteit werd zijn schrijfkunst door de literaire wereld niet echt serieus genomen. En hier begint mijn achterdocht toch weer toe te slaan als we het werkje waar dit artikel om draait ter hand nemen. Iemand schrijft een artikel over een goede bekende wiens heengaan door de hele natie wordt betreurd. Een

uitgever zet je vervolgens aan om er zo snel mogelijk een boekje van de maken. Daarvoor is het artikel echter te kort. We blazen de inhoud vervolgens als ervaren journalist op tot het viervoudige en brengen het vervolgens in recordtijd op de markt. We weten dat er bij de schrijver altijd geldproblemen zijn. Wat mogen we dan van de inhoud verwachten?

De inhoud van The Essay

Al in de inleiding schrijft Sala dat hij geen mededelingen over het privé leven van Dickens zal doen te doen, maar zoals te verwachten begint hij wel onmiddellijk de lofropet over Charles Dickens te steken “ Zijn werk is een onmisbaar gedeelte van de 19de eeuw en zijn dood roept een smart die in het hele land wordt gevoeld.” Dat hij vooral in (zijn) Londen zo wordt gemist verklaart Sala door te verwijzen naar de wandelingen die Dickens maakte “ de lichamelijke inspanning” die een soort evenwicht tot stand bracht met “de geestelijke inspanning” die het schrijven met zich mee bracht. In zijn enthousiasme om het genie van Dickens te verklaren komt Sala met een prachtige geconstrueerde, maar volstrekt onjuiste redenatie:

Die vele wandelingen in Londen en zijn reizen door Engeland en Schotland waren voor hem een bron van inspiratie, hij onthield alles zonder aantekeningen. Hoe was het toch mogelijk dat hij zulke aangrijpende scènes over het leven in gevangenissen kon schrijven die al lang waren afgebroken ? Daar moest wel het genie van Dickens geest achter zitten. Zo verklaart hij ook de leidende rol van hem in zijn strijd tegen allerlei sociale miststanden: zoals de scholen in Yorkshire en de werkhuizen na de invoering van the New Poor Law om nog maar niet te spreken over de belabberde verzorging van zieken (zou Sala hierbij aan Mrs Gamp hebben gedacht?) Opnieuw moest dit wel een uiting van dat zelfde genie zijn want: Hij was niet in armoede geboren, want afkomstig uit een fatsoenlijke familie uit de middenstand, die nooit wezenlijke armoede had gekend! Van zijn jeugd af aan leefde Dickens in een overvloed en pracht te vergelijken met die van even welvarende en geachte Engelse gentleman. Was dit niet HET BEWIJS van het talent van Dickens?

Veel verder had Sala niet uit de bocht kunnen vliegen met het ontwikkelen van deze theorie.

Verderop geeft hij nog meer blijk van een eigenzinnige stellingname. Zo is hij het niet eens met hen die beweren dat David Copperfield is gebaseerd op het leven van de schrijver zelf. Dat doet hij door aan te komen met een aantal letterlijke passages in het boek die Charles Dickens onmogelijk kan hebben meegemaakt. Een wel heel rigide benadering van een literair boek door een collega-schrijver!

Volgens hem was *Oliver Twist* het lievelingsboek van Dickens en vertelt hij het ook niet zo goed idee te hebben gevonden toen Dickens besloot om

de moord op Nancy in zijn lezingen op te nemen. De reden die hij daarvoor geeft is een mooi tijdsbeeld voor ons die in een tijd leven waar commerciële tv-stations elkaar beconcurreren met een hele reeks van ranzige programma's:

“ De toeschouwers, tot wie Dickens sprak bestonden uit wel opgevoede en ontwikkelde mensen, die een werkelijke moord met evenveel afschuw zouden aangezien hebben, als zij afkeer zouden hebben betoond van de moordenaar te hebben zien opgehangen. En genen gezonde gevoelens konden met mogelijkheid opgewekt worden door het nabootsen in wonderbaarlijk voeiende taal en sprekende gebaren van een walgelijk en bloedig toneel”.

Zien we bij Camden Hotten het plunderen van Dickens werk nog als bewijs voor de grootheid van de schrijver zonder het gedrag zelf te veroordelen, bij Sala is dat anders. Degene die een graantje mee wilde pikken van het succes van de *Pickwick Papers* door de uitgave van de *Penny Pickwick* wordt omschreven als een *ellendige boekenverkoper in Bloomsbury*. Dan was het verkopen van beeldjes van de hoofdfiguren uit de *Pickwick* een *aangenamer en strelender erkenning*. En bij het vernoemen van een stuiverschuur naar *Pickwick* kon nog naar een traditie in Cuba worden verwezen.

Tegen het einde van zijn verhaal kan ook Sala, ondanks zijn mededeling dat hij zich niet met de privé-zaken van Dickens zal bezig houden, niet om diens huwelijksperikelen heen. Omdat Dickens hiermee zelf de publiciteit had gezocht zou dat ook wel erg schijnheilig zijn geweest. Wat hij er over schrijft is echter het vermelden nauwelijks waard en zijn afkeer om dit thema op te rakelen blijkt wel uit de volgende zin:

Zij die recht van spreken hadden, hebben niet gesproken en de wereld heeft geen recht en zal dit nog in geen vijftig jaar hebben, het geheim te onderzoeken indien er een geheim bestaat.

Sala ging er van uit dat er op redelijke termijn een grote degelijke levensbeschrijving zou verschijnen en daarbij gokte hij redelijk goed op John Forster of Wilkie Collins.

Conclusie

Komen we iets te weten over Dickens dat wat meer voorstelt dan de obligate beschrijving van zijn werk en leven? Nee, integendeel, ik denk dat een Dickens-liefhebber uit die tijd wel wist welke boeken er waren verschenen en met de levensbeschrijving kreeg men meer fouten dan feitelijke informatie voorgeschoteld; overigens wel in een heel plezierige schrijfstijl. Voor ons zijn die fouten juist weer interessant. Hieruit en uit de conclusie die Sala er aan verbond blijkt hoe opmerkelijk (en eigenlijk onbegrijpelijk) men het genie van Dickens vond. Een talent dat zomaar uit de lucht kwam vallen en dat schreef voor een publiek dat zich in alle lagen van de maatschappij bevond. Voor de Victorianen was dat weinig meer dan

een wonder. Na de omslag van handwerk naar massaproductie in de industriële revolutie bleek er nu ook vraag te zijn naar massaliteratuur van een hoog gehalte. Geen academisch geschoolde en financieel onafhankelijke auteur van kloeke in leer gebonden boeken voor de happy few, maar een voor geld schrijvende autodidact die zijn werk in feuilleton of tijdschrift liet verschijnen. Daar bleek de wereld tot verbazing van zijn critici en vreugde van zijn bewonderaars uit die tijd op zitten te wachten. Het honderd-en-twee bladzijden tellende boekje bestaat slechts voor zeventig bladzijden uit de bijdrage van Sala. Meer kon of wilde hij niet van het oorspronkelijke artikel in The Daily Telegraph maken, voor de rest bestaat het uit brieven toespraken en een beschrijving van de begrafenis. Mocht u een originele versie van dit boekje willen aanschaffen dan kan dat. Op het internet is er een Amerikaanse antiquair te vinden die er \$85,- exclusief verzendkosten voor rekent.

Herinneringen aan hun (groot) vader Charles Dickens. I.

Verschillende kinderen van Charles Dickens hebben op enig moment na de dood van hun vader hun herinneringen op papier gezet.

Zijn oudste zoon, Charles Jr, z'n oudste dochter Mamie, Alfred Tennyson, en in zekere zin ook z'n tweede dochter Katey. De volgorde waarin die herinneringen gepubliceerd werden ziet er als volgt uit.

Mamie Dickens 1885: Charles Dickens by his eldest daughter.

Mamie Dickens 1897: My father as I recall him.

Alfred Tennyson Dickens 1911: My Father and his Friends.

Mary Angela Dickens (kleindochter) 1913: My Grandfather as I knew him.

Henry Fieding Dickens 1934: The Recollections of Sir Henry Fielding K.C.

Charles Dickens the younger 1934: Personal Reminiscences of My Father, with a foreword by Mary Angela Dickens.

Gladys Storey: Dickens and Daughter 1939, Mrs Storey geeft haar gesprekken met Mrs Perugini (Katey Dickens) weer.

Charles Dickens by his eldest Daughter.

De eerste die een verhaal heeft geschreven over het leven van haar vader is Mamie. (1838-1896) In 1885 kwam haar boek uit met als titel: Charles Dickens by his eldest daughter. In het voorwoord geeft ze het volgende aan: "I have written this short biography of my father at the request of Messrs. Cassell and Company, expressly for the Young."

Met die openings zin wordt duidelijk dat het een verhaal in principe voor kinderen betreft. Naast, zeg maar, de formele

kant, de biografische aspecten, staan er ook hier en daar stukjes in over hoe ze zelf de wereld om haar heen ervoer. Zoals bijvoorbeeld hoe ze de eerste reis van Dickens en zijn vrouw naar de VS in 1842 ervaren heeft:

Charles Dickens en Katey & Mamie, rond 1866
uit *The Dickensian* July, 1906, Vol II Nr 7

“But they can remember that they were not very happy while their parents were away, for they had to spend all the days at the house of friends, who, although the very kindest of the kind, brought up their own children with much more severity and seriousness than the little Dickens babies had ever been used to, and they were all certainly most miserable in the prim, gloomy, unjoyfful house.”

Noot: Dat was het huis van William Macready. In de dagboeken van de laatste staan veel aantekeningen over zijn kinderen, hij hield intens van ze en schreef gedurig hoe gelukkig hij met zijn kinderen & vrouw was. Het

gezin Macready moet een warm gezin zijn geweest, er werd waarschijnlijk meer gebeden dan in het Dickens gezin. De Dickens kinderen werden gehaald en gebracht ze sliepen onder de hoede van personeel en de jongere broer van Dickens in een huis speciaal hier voor gehuurd. De relatie tussen mr. & mrs Dickens en mr. & mrs. Macready was innig. Charles Dickens mocht hen graag, niet voor niets is zijn tweede dochter naar Macready vernoemd en Nicholas Nickleby aan hem opgedragen. Mrs. Dickens ging ook alleen op visite bij de Macready's.

Ook fragmenten van Dickens's artikelen uit Household Words staan erin, bijvoorbeeld een meer dan uitvoerig fragment uit; "A Child's Dream of a Star", waarin Charles Dickens zijn herinneringen aan zijn niet lang daarvoor overleden zuster Fanny verwerkt heeft. De jaren vanaf 1858 krijgen relatief weinig aandacht. Gad's Hill Place komt daarin veelvuldig voor. Mamie beschrijft hoe Dickens met zijn tuin en in het bijzonder zijn rode geraniums omging. Over het Staplehurst trein ongeluk schrijft ze als volgt: "I was," he writes, describing the scene to an old friend, "in the only carriage that did not go over into the stream. It was caught upon the turn by some of the ruin of the bridge, and hung suspended and balanced in an apparently impossible manner. Two ladies were my fellow-passengers, an old one and a young lady....". en dan wordt het hele verhaal verteld hoe Dickens de twee dames tot bedaren brengt, hij het treinraam uitklimt en de immense ravage overziet en gaat helpen. Feestdagen, vooral kerst & Nieuwjaar, waren bijzondere gebeurtenissen die uitgebreid gevierd werden, eigenlijk kun je uit haar beschrijving afleiden dat vooral Charles Dickens zelf het middelpunt was als een gematigde vorm van toneel dat hij zo graag speelde. Ook het overlijden van Dickens komt aan de orde. Hoe de kinderen, die nog in leven waren en in Engeland woonden, zich verzamelen rond zijn sterfbed waar hij op 9 juni 1870, tien over zes in de namiddag overlijdt.

Geschreven vanuit een optiek, een oudste dochter waardig, geeft het aardige doorkijkjes maar teveel wordt niet benoemd of komt niet aan de orde.

My Father and his Friends

In 1911 besluit het tijdschrift The Cosmopolitan om een artikelen serie te wijden aan Charles Dickens. Immers in 1912, honderd jaar gelden geboren, waren er nog velen die hem persoonlijk gekend hadden En zo schreef Alfred Tennyson Dickens (1845-1912) het verhaal: My Father and His Friends. Het is een kort verhaal, je zou haast zeggen uiteraard immers in 1865 vertrekt hij naar Australie om daar pas vele jaren later vanuit terug te keren naar Engeland. Van hem is ook de ring geweest die in 2009 nog voor veel opschudding zorgde omdat die zou "bewijzen" dat Georgina Hogarth een kind van Charles Dickens zou hebben gehad.

Maor, arreat, wat was e een oetzoegert, die Skraoper. Zo iene die het middelste en beide einden nog wol hebben. Zun aolde zundaar!. Hie har nooit last van oetwendige hitte of kolde. Van warmte wuur e steevast niks warmer en ok winterweer dee hum helegaor niks. Gien wind die blus was guurder dan hij, gien snei meer op zien doel gericht, gien slagreeg'n unverbiddelukker veur elke smeekbede. Slecht weer har gien vat op hum. Dikke reeg'n buien, snei of haogel of alles tegelieks harren ien ding op hum veur. Zie schoven nog wal ies flink wat af, maor dat ko'j van Skraoper nooit zegg'n.

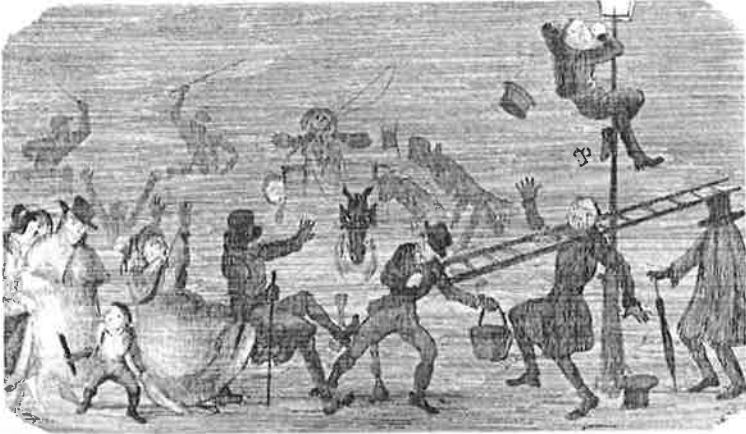

Skraoper

Gien iene die hum ooit op de straot tröf zul hum es vraogen: “Hé Skraoper keerl, hoe ist met je”? “Koj nog ies een keer an?” Kinder vruug'n nooit es an hum hoe loat of 't was, laot staon dat ze hum de weg vruug'n. Zulfs de honden van mensken die blind waren trökk'n hun baossies een gang of een portiek in asaof ze meenden: Beter gien ogen hebben, dan 't kwaoie oog blinde meester, en daarbij kwispelsteerten zie wat underdaonig met heur oeteinde.

Maor an dat alles har Skraoper gien bosschup. 't Dee hum niks, nee 't kwam hum zulfs goed oet. Hie huul zich liever een beettien op de achtergrond.

Hie har gien verlangens naor ienig menselijk medegevuul, alsdus zeeden de mensken die hum kenden. Op zekere dag, op ien van de mooiste daogen van 't jaor, naomelijk Kerstaomend was die aolde Skraoper drok an't wark op zien kantoor. Buuten was 't bietende kold en boetendien flink mistig. De klokken van de stad hadden juist drie uur slaogen, maor 't was al hielemaol duuster.

duuster

Skraoper zien deur stun lös. Zo kon e mooi vanoet zien kantoor een ooggien op zien klerk hollen. Die klerk zat in een klein en triest kaomertien ernaost (eigenluks leek dat kaomertien meer op 'n bargruumte) briem over te schriev'n. Skraoper har een klein vuurtien op zien kantoor, maor 't vuurtien van zien klerk was nog veul kleiner as ziende. 't leek wal of bie zien bediende maor ien klein kooltien brandde. En bijvullen kun die arme jong 't vuurtien ok niet, umdat Skraoper de kolenkit in zien eigen kantoor had staon. Stel je veur zeg, dat e met de kolenschup bij Skraoper binnen duurde te kommen. Hie kön wal al veurspellten wat of e dan te heuren zul kriegen. Dat as, dit zo deurging, ze wal utmeakaor mossen gaon. Dus sluug de klerk zien witte sjaal um en probierde zich een beettien an een keerse te warmen, wat hum niet zo goed lukte. Hie har nou eenmaol niet zo veul verbeeldingskracht.

“Vrolijke Karst, oom!. En dat god je zeeg'n mag!” ruup een opgewekte stem. Dat was de stem van Skraoper zien neef, die zo snelle binnenkommen was dat dit geluud veur Skraoper 't ierste teek'n van zien aanwezigheid was. “Ach wat, kwats,” zee Skraoper

“Karst kwats oom? Dat meen ie toch niet mag 'k hoop'n?” “Joa, dat meen ik wal. Naor de maon met dat vrolijke Karst. Wat is de Karst aans dan de

tied um je rekeningen te betaolen, zunder 't geld erveur te hebben, een tied, waarin je jezulf al weer een jaor older en gien uur rieker vuult, een tied um de boeken op te maken en elke post, in de loop van een hiel dezien maonden daorin optekend, as een dreigend ding veur je te zien. As ik het veur het zeggen har,, “ zee Skraoper verontwaardigd, “dan zul ik elke gek , die rondlup met dat vrolijke Karst op zien lippen, in zien eigen pudding gaor laoten koken en hum ter eerde bestellen met een hulstakke deur zien hart. Wis en waorachtig, dat zul ik doen.’ “Oom”!

“Neef” antwoordde de oom streng, “vier jij Karst maor op je eigen wieze en laot mij het op mien manier doen.

“Vieren” antwoordde Skraoper zien neef. “Maor je viert het ja niet”

“Er bint veul dingen, waor as ik van had kunnen genieten, maor waarvan ik , ik moet het bekennen, niet profiteerd heb,” antwoordde de neef. “Daor valt Karst ok under. Maor ik kan je wal verzekeren, dat ik an de Karsttied, elke keer as die kwam, nog eem de eerbied ,die an de gewijde naam en oorsprong verschuldigd bint, doar buuten loatend, teminste aai’j al iets wat of ie tot de Karst rekent door buuten loaten kan, steeds dacht heb als an een goeie tied, een vrundelijke, vergeemde, liefdaodige, angenaome tied, de ienige tied die ik ken in de lange kalender van het jaor, waorin kerels en vrouwluu , asaof het aofspreuken is, onbedwungen hun gesleuten harten schienen te openen en an de mensken van geringere stand denkt as an warkelijke reisgenoten naor het graf en niet as an een ander soort van schepsel , onderwegens naor een andere bestemming. En daorumme, oom, al hef die tied mij ok nooit 't geringste stukkien gold of zilver in de butse bracht, geleuf ik, dat e mij goed daon hef en mij dat ok zal bliem doen, en ik zeg: God zegen hum!”

De klerk in het barghok klapte onwilligkeurig in de handen

“Ak van jou nog ien keer geluud heur,” zee Skraoper “Kuj Karst vieren met het verlies van je baon.” “Je bent een geweldige praoterd, meneer. Ik vraag me aof, waorum je gien lid van het parlement wordt.”

“Wees niet kwaod, oom. Toe, kom mörgen gewoon bij ons eten.”

Skraoper zee “Och loop naor de.... ja, dat zee e. Hij gebruikte de hiele uitdrukking.

“Maor waorum, oom, “ zeeSkraoper zien neef. “Waorum?”

“Waorum bej trouwt?” vrug Skraoper.

“Umdat ik verliefd was”

“Umdaj verliefd was,” schamperde Skraoper, asaof dat 't ienige ding in de wereld was dat e nog belachelijker vun dan een vrolijke Karst, “goeie middag!” “Kom op, oom, veur mien bruloft kwamen ie toch ook nooit bij mij op bezoek! Waorum geef ie nou dit as reden?”

“Goeie middag”, zee Skraoper

“Ik verwacht niks van je, ik vraag je nargens um. Waorum kunt wij gien vrienden wezen?”

“Goeie middag”

“Het spiet mij van ganser harte, daj zo op je strepen staot . Wij hebt nog nooit een kwestie me mekaor had, waorin ik tegenover je stun. Maor ik heb mien best daon umwille van de Karst en ik bewaor mien goeie Karsthumeur tot het leste. En daorum, oom: een vrolijke Karst!” “Goeie middag” zee Skraoper

“En alvast veul heil en zegen veur ’t neie jaor!”

“Goeie middag” zee Skraoper

Zien neef ging desondanks zunder een unvrundelijk woord de kamer oet. Toen de klerk Skraoper’s neef oetliet, kwamen d’r geliektiedig twee andere luu binnen. ’T waren twee deftige heren met een aangenaom oeterlijk, die met hun hoed in de hand in Skraoper zien kantoor stunden. Zie hadden boeken en papieren under de arm en beugen veur Skraoper.

“Van Maerle en Skraoper, ak het wel heb, zee een van de heren, terwijl e zien lieste bekeek. “Heb ik het genoeg te spreken met meneer Van Maerle of meneer Skraoper?”

“Van Maerle is al zeuven jaor dood, “zee Skraoper . “Vandaog, op de kop aof zeuven jaor, is e störfven.” “Op dit tiedstip van het jaor, meneer Skraoper zee de heer, terwijl e een pen pakte, “is het nog meer dan aans gewenst dat we wat afschoeft aan de armen en behoefigen, die het zo goed kunt gebroeken op dit moment. Doezenden hebt niet eens het allerneudigste, honderdoezend mensken missen de normaalste zaoken, waormet ze het een beetien aangenaomer kunt kriegen.

“Bint er dan gien gevangenissen?”, vrug Skraoper

“Jaawal, genug.” In de overtuiging, dat zij moeilijk de grote menigte wat christelijke vreugde kunt verschaffen naor ziel en lichaam, bent sommigen van oes bezig met het bijeen brengen van een fonds, um veur de armen wat te eten en te drinken of brandstof um zich te verwarmen te kopen. Wij hebt veur dizze tied keuzen, umdat de nood nou het best vuulbaar is en de overvloed zich verheugd. Veur hoeveel kan ik je noteren?

“Veur gien cent ,” zee Skraoper. “Dus je wilt graog anoniem bliem?”

“Ik wens daj mij met rust laot,” antwoordde Skraoper. Je vraogt mij wat ik wens en dit is mien antwoord. Zulf maok ik mij niet bliede met Karst, en d’r is mij al hielemaal niks an gelegen um leeglopers vrolijk te maoken. Ik geef mien bedraogen wal um gevangenissen en warkhoezen in stand te hollen, dat kost mij al genug, en zij die dat neudig hebben moet daor maor hen gaon.”

“Veulen kunt er niet hen, en veulen zullen nog liever starven.”

“As ze liever starven, “zee Skraoper, “laot ze dan dan doen en het

kaomer boven en elk wienvat in de kelder beneden leek wal met een apart soort echogematel te antwoorden. Skraoper was er de kerel niet naor um zich van een echo van zien stuk te laoten brengen. Hie dee de deur op slöt, ging deur het portaol, klom de trappe op en sneut onderwegens zien keerse.

Skraoper ging naor boven en maakte zich niet drok umdat het duuster was. Duuster kostte hum niks en daor was Skraoper natuurlijk happig op. Maor, veurdat e zien zwaore deure sleut, luup e deur de vertrekken um te kieken of alles in örde was. Hie kun zich het gezicht van Van Maerle nog goed veur de geest haolen en daarom dee e dat. Zitkaomer, slaopkaomer, rommelkaomer. Alles in örde. Gien iene under de taofel, gien iene under de sofa, d'r brandde een vuurtien in de haord, lepel en schötél en een pannegie met pap stunden klaor. Er zat ok giende under zien berre of in de kast. De rommelkaomer zag d'r ok zo oet als altied. Een aold vuurscharm, een paor aolde schoenen, twee vismanden, een wastaofel op drie poten en een pook. Gerustgesteld dee Skraoper zien deur dicht en sleut zichzulf op. Zulfs zien deur dee hij op het nachtslöt, wat hielemaol zien gewoonte niet was. Hie dee zien das aof, scheut in zien kamerjapon en in zien sloffen, zette zien slaopmutse op en ging bie het vuur zitten um zien pap te eten.

Toen e zien kop in de stoel leunde, vuul zien blik toevallig op een belle, al lang niet meer in gebroek, die in de kaomer hung en veur een doel, die zich nou giene iene meer kan herinneren, die in verbinding stun met een kaomer in de hoogste verdieping van het gebouw. Het was met grote verbaozing en met een vrumd niet te verklaoren gevuul van schrik, dat e, undertieds dat e keek, zag hoe of de belle begun hen en weer te zwaaien. In het begun slingerde de belle zo zachies, dat ze bienao gien geluud gaf, maor al gauw begun ze hard te luuden en bengelden alle schellen in huis d'r op lös.

En op het lewaai volgde een rammelnd geluud dat van diep beneden kwam. Het leek wal aof iene in de kelder van de wienhandelaor een zwaore ketten over de tunnen hen trök.. Toen heurde e het gerammel wat duudelijker over de vloer van benedenvertrekken, toen kwam het de trappe op, en toen kwam het liek op zien deur aof, waornao het, zunder stille te wezen, deur de deur hendrung en veur zien ogen de kaomer inglee. Bij dizze binnenkomst flakkerde de wegkwiende vlamme van het vuur eem op asaof ze daormet wol zeggen: "ik ken hum, 't is de giest van Van Maerle."

Het zulfde gezicht, hielemaol hetzulfde. Van Maerle met zien steertien an de proek, in zien gewone vesstie, in spanboxem met stevels. Zien lief was deurzichtig, zodat Skraoper deur zien vesstie hen twee knopen op de achterkante van zien jas kun zien.

Skraoper har al vaak heurt, dat Van Maerle gien ingewanden har, maor op die geruchten had e nooit veul daon.

Nee, hij kön het nou ok eigenlieks niet geleuven. Alhoewal hij dwars deur

het spook henkeek en hum veur zich zag. De griebels leupen hum over de grauvels toen e de macht onderging van de doodkolde ogen en het weefsel van de opgerolde buusdoek, die um de kop en de kinne bunden waren. Toch bleef e ongeleuvig en streed e tegen zien zintuugen.

Giest van Van Maerle

“Wat hef dit te beteken?” vrug Skraoper met zien barse en bietende stemme.

“Wat hej hier te zuuken?”

“Veull!”- Van Maerle zien stem, dat lee gien twiefel.

“Wie bej?”

“Vraag mij, wie ik was.”

“Wie was ie dan?”vruug Skraoper.

“In leven was ik je compagnon, Van Maerle”

“Kuj d'r.....kuj d'r eem bie gaon zitten?”vruug Skraoper.

“Jao, dat kank wal eem doen”

“Doe het dan.”

Skraoper har de vraag stelt, umdat e niet wus of zo'n deurzichtige giest wal

op een stoel kun goan zitten. Stel dat de giest dat nou niet kun , dan was e d'r mooi klaor met. Maor de giest ging bij de heerd zitten asaof e nooit aans daon had.

“Je geleuft niet in mij ,” zee de giest.

“Nee, “zee Skraoper

“Wat veur bewies, boeten je zintuugen, wil ie hebben dat ik bestao ?”

“Dat wee’k niet, “zee Skraoper

“Waarum vertrouw ie je eigen zintuugen niet?

“Umdat , zee Skraoper, hiele kleine dingen ze kunt beïnvloeden. Aj een meleur an de maoge hebt kuj ze al niet meer vertrouwen. Jij zul hiel best een stukkien zwienepoot kunnen wezen dat ik niet al te best verteerd heb. Of een beettien mosterd, een kôrstie van de keze, of een erpel die niet gaor was. Jij komt eerder vot oet een portie erpel met stip dan oet een graf, wa’j ok maor bent.” Skraoper har niet veul op met grappies maoken en ok nou was hum daor weinig an gelegen. De waarheid was, dat Skraoper zien best dee um scharp oet de hoek te kommen um zo de aandacht aof te leiden en zien angst een beettien te bedwingen.

Maor hij schrök nog veul meer , toen het spoek , asaof het binnen warm was, de band rond zien kop lösikkelde en zien benedenkaak daorbij tot op zien borst klapte. “Genaode!” zee e. “Je verschiening iezelt mie toe, waarom ko’j mij kwellen? Waorum bewandelt giesten oeze eerde en waarom kommen ze oetgerekend bij mij?”

“ Van elk mensk, “zee de giest, “wordt verwacht dat zien eigen geest zich naor alle kanten under de medemensken begeeft en ver en wied wandelt under hen, en as een giest dat niet tiedens zien leven dut, is e veroordielt um dit nao zien dood te doen. Ik kan je niet oetleggen wat aof ik wil. Ik mag nou ok niet zo veul. Ik kan niet rusten, ik kan niet argens bliem, ik heb gien oponthold. Mien giest bleef aait maor in oes kantoor, nooit daorboeten. Starker nog, in mien leem zwierf mien giest nooit iens boeten de grenzen van oes wisselkantoortien en nou heb ik nog lange ritten veur de boeg

“Zeuvén jaor dood, “zee Skraoper.”En wo’j beweren daj al die tied op reis west bint? Reis ie vlug?” vruug Skraoper.

“Op de vleugels van de wind en zo vlug as een ieme ,” antwoordde de geest.

“Dan zij wal hiel wat zien hebben in die zeuvén jaor, “zee Skraoper.

“O gevangene, gebondene en dubbelgekluisterde, “ruup het spoek oet , um niet te weten, dat eeuwen van altieddurende inspanning deur de onsterfelijke creaturen van dizze eerde oplöst moeten worden in de eeuwigheid, veurdat het goede, oeteindelijk tot ontwikkeling kan kommen. Daj niet weten dat, veur elke christelijke ziel , van goede wil warkzaam in eigen, kleine kring, wat dit ook wezen mag, het starfelijke leven te kort is veur de onbeparkte weerde van heur meugelukheden! Niet weten, dat het

langstduurig berouw gien herstel böd veur de gemiste kaansen van 't leem!
En toch: zó benk west! Zó benk west!"

"Maor je waren toch aait 'n goeie zaakenman, Van Maerle, " stötterde Skraoper, die nou begreep dat dit verhaol ok op hum zulf sluug.

Het spoek

"Een goeie zaakenman!" ruup de giest, en hij wrung zich de handen. "De mensheid, zij waren eigenlieks mien zaak. Het algemien welwezen was mien zaak, christelijke liefde, verdraogzaamheid, offervaardigheid, al dizze dingen waren mien zaak. De bezigheden van mien beroep waren een klein druppie in de grote ocean van mien zaaken!" Skraoper was hevig

schrokken toen e het spoek op dizze wieze heurde reveln en hij begon d'r van te rillen.

“Luuster naor mij, “ruup de giest. “Mien tied is bienao um.”

“Ik luuster!”zee Skraoper”. Maor wees niet te hard veur mij. En gebroek niet zuk een dichterlike taol asteblijft, Van Maerle.”

“Ik ben hier vanaovend hen kommen um je te waarschouwen, daj nog ien kaans hebt, nog ien meugelijkheid um mien lot te umzeilen. Een kaans en een meugelijkheid, die aj an mij te danken hebt, Skraoper!”

“Je waren altied een goeie vrund veur mij . “zee Skraoper. “Dank je”

“Je zult deur drie spoeken worden bezöcht.”

Skraoper zien gezicht wur bienao net zo lank as daarstrakkies dat van het spoek. “Bint dat de meugelijkheden en de kaans die ie bedoelden, Van Maerle ” “Ik geleuf dat daor niet um stao te springen.”

“Zunder hun bezuuk kuj niet hopen het pad te ontwijken, dat ik bewandeld hebbe. De ierste ku’j mörgennacht verwachten as de klokke ien slaot. De twiede ku’j de volgende nacht verwachten op hetzulfde uur. De darde in de nacht daarop , as de klank van klokslag twaalfen weg is. Denk d’r an, daj mij niet meer terugge zult zien, en da’j je, um joen eigen bestwil, blijft herinneren wat er tussen oes west hef.”

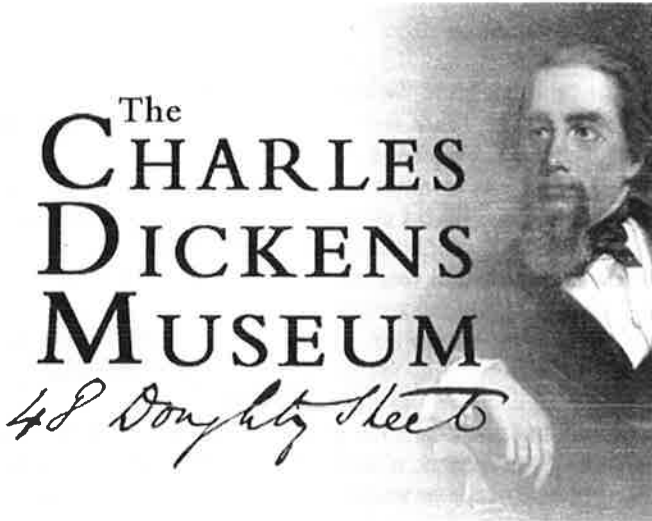
Het spoek ging achteroet bij hum vandaon en bij elke stap die e dee, scheuf het raom oet zichzulf een beettien umhoog, zodat het hielemaal openstun toen het spoek er ankommen was.

Skraoper dee het raom dicht en keek waor de giest binnenkommen was. Het raom zat in het slot en de grendels waren niet verscheuven. Hij stun op het punt um: “Ach kwats ” te zeggen, maor hij huul het bie de ierste lettergreep. En umdat e , misschien wal deur de opwinding, of de vermoeienissen van de dag, of de blik op de unzichtbaore wereld, of het vermuiende gesprek met het spoek, of umdat het gewoonweg zo late was, lekker oetrusten wol, gung e regelrecht naor bedde zunder zich oet te kleden en vuul mettien in slaop.

A Weerdinger Ditty

By Piet Witte

Een groot Dickenskenner uit Weerdinge
Had spoedig al zeven, ja acht leerlingen
Maar zijn Pita zei: Guus,
Ik word bijkans confuus,
Liekst Domi wel met zien bekeerlingen!`.

Letter of Florian Schweizer

21 October 2010

Dear Fellow-Dickensian

Imagine a situation in which the Charles Dickens Museum cannot afford to repair leaks in the roof of Dickens's former home. Or where there is not enough money to protect our internationally important collections at 48 Doughty Street from environmental damage or vandalism. Think of the wasted opportunity if we cannot afford to prepare the Museum for 2012, in time for the 200th anniversary of Dickens's birth. These are not just imagined scenarios. As a charity we simply cannot fund all of the vital conservation work that protects and cares for Dickens House, or to promote Dickens as he deserves. Admission fees from visitors only cover our operating costs — in order to develop the Museum and unlock its enormous potential we depend upon donations. Which is why I am writing to you now. As a member of the Dickens Fellowship you are someone who values Dickens's great literary and social heritage. You may already be a Friend of the Museum, in which case I thank you sincerely for your past support. But I hope that all Dickens enthusiasts can give a little extra support to our Great Expectations appeal, and make a gift today. I have enclosed a brochure that outlines the work that we need to carry out to enable us to continue to run the Museum in the future, fulfilling the charitable objectives the Dickens Fellowship set in 1925 when the Museum was first opened. The house at 48 Doughty Street has the opportunity to become the best literary

house Museum in the country, and we hope that all members of the Dickens Fellowship will once again rally to its support! Your donation will not only be used to help us to pay for the most urgent conservation projects at the Museum but will also help us to create a visitor experience that will inspire future generations of readers. We need £3.1 million to deliver a comprehensive project of restoration work, new exhibition displays, public events programmes and improvements to the buildings and collections. An application for £2m has been submitted to the Heritage Lottery Fund where a decision on our project will be made in November 2010. The substantial amount of planning work for this project has meant that we are only now in a position to start our main fundraising push. I am sorry that this letter comes now as a rather urgent request. We will only stand a chance of securing public funding if we can demonstrate that we have a substantial amount of matched funding, which we aim to raise from trusts and foundations — and from concerned individuals. We now need all the support you can give us to unlock funding from the Lottery. Your help is vital at a time when raising funds is harder than ever before. If you are able to make a donation today — whether you know the Museum as a regular visitor, a researcher, or an enthusiastic reader of Dickens — please do help us protect what has been and still is one of the greatest achievements of the Dickens Fellowship. Your gift will help us to convince the Heritage Lottery Fund that Dickens is still as relevant and as loved by readers as he has always been. The Museum will be an international centre for the bicentenary of Dickens's birth in 2012. We want to ensure that its building and collections are available to as many people as possible in what is going to be a spectacular celebration of the Inimitable. With the support of Dickens Fellowship members like you, we can seize this one-off opportunity to protect and promote Dickens's only surviving London home so that we can all enjoy it for years to come. Please be as generous as you can. We need to hear from you by 15 November to ensure that we can update the Heritage Lottery Fund on our fundraising efforts before they make a decision. Thank you very much.

Yours in fellowship,

Florian Schweizer Director

www.dickensmuseum.com

To be a Friend email to: 2012@dickensmuseum.com

No. 48 Doughty Street, Mecklenburgh Square

Doughty street rond 1900

Great expectations: Development & Heritage Vision

Great Expectations is a new £3.1m project to restore, redevelop and improve the Charles Dickens Museum, timed to coincide with the bicentenary of Dickens's birth in 1812. Since 1925, the way in which the Museum and its artefacts are presented has changed little. Many visitors have commented positively on our traditional and conservative appearance compared to modern museums, which are full of technology and 'gadgets'. The Great Expectations project aims to preserve and enhance this special atmosphere while at the same time carrying out important works to preserve the structure of the building, improve access and provide a richer visitor experience.

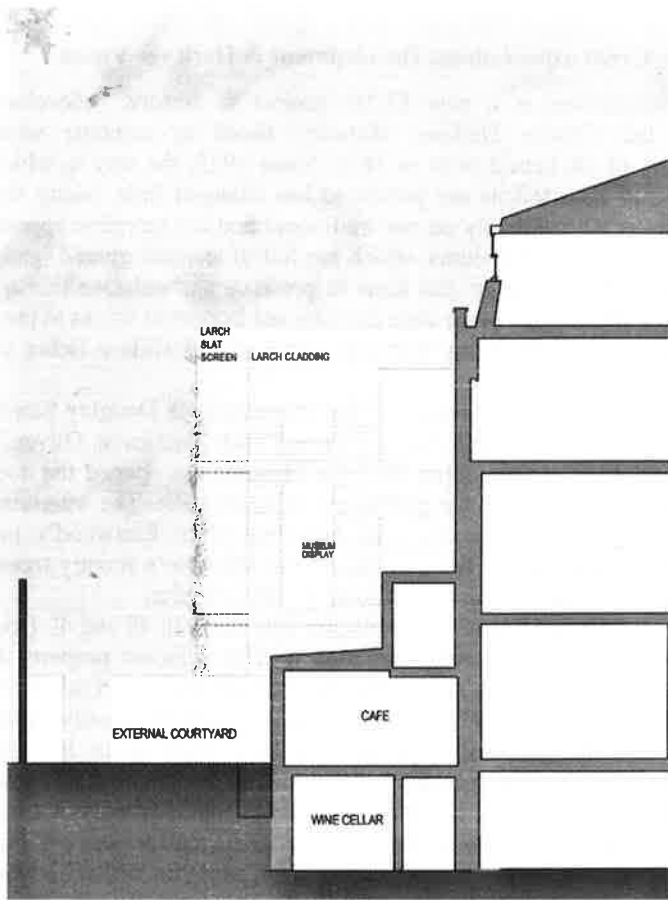
Located in the heart of Bloomsbury, the Museum at 48 Doughty Street was Dickens's family home and place of writing such classics as *Oliver Twist* and the *Pickwick* papers. Since 1925 the Museum has opened the doors to its important collection to the public and scholars alike. The Museum also features in many film productions, including Clint Eastwood's motion picture 'Hereafter' which features one of the Museum's literary treasures-one among over 100,000 historical items in our collection.

For the first time in 80 years, the Museum will use both 48 and 49 Doughty Street to create a new visitor experience. The adjacent property at 49 Doughty Street was purchased by the Museum's first Trustees (the Dickens Fellowship) in 1925 to ensure that we could eventually expand to accommodate the growing collection and have more space for visitors. Expansion will allow us to create a traditional period museum in Dickens's former home alongside a more modern, functional Visitor and Learning Centre in No 49. Increasing visitor space by 100%, this project will provide a much richer and exiting journey through the Museum whilst allowing us to hold more venets and learning activities for people of all ages.

The house at 48 Doughty Street- built in 1809 as a family residence – has been used as a museum for over 80 years and has seen more than two million people walk through its doors.

Consequently, the fabric and services of the building have suffered. Now we need to carry out important works to preserve the structure of the Grade-I listed building, provide a better visitor experience and comply with current legislation on access, health and safety.

"A house which then appeared to me a frightfully first class family mansion, involving awful responsibilities." Charles Dickens over his house at 48 Doughty Street.

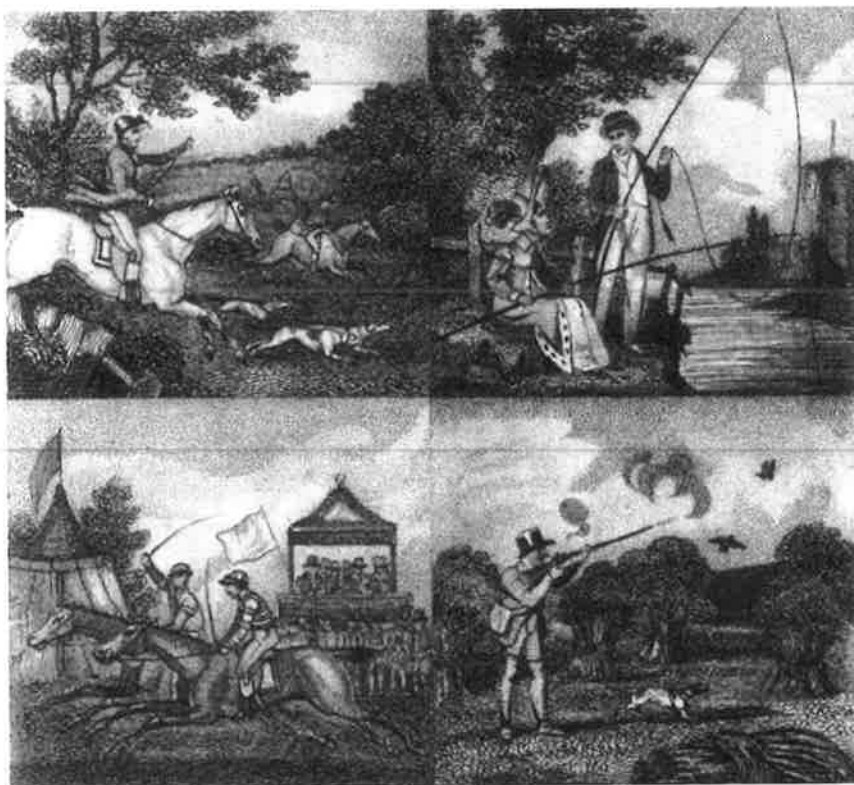

Te realiseren uitbouw, achterzijde, links

2012-A-ONCE-A-LIFE-TIME OPPORTUNITY

In less than two years the Museum- and millions of readers and Dickens enthusiasts around the world- will commemorate the 200th anniversary of the author's birth on 7 February 1812. The Museum has taken the lead on staging a world wide programme of activities including exhibitions, film festivals, literary and art commissions, live performances and educational campaigns. Redeveloping the Museum will enable us to meet the demands of our present and future visitors, many of whom will be coming to London during the 2012 Olympic Games.

When Found.

Illustratie uit: Sporting Anecdotes.

Tijdens de herfst bijeenkomst van de Haarlem Branch ontstond aan het einde van voordracht een discussie in hoeverre de belettering van de titelpagina van *The Pickwick Papers*, de auteur en de uitgever, terug gevallen zouden zijn op de titel pagina van Swift's *Gulliver*. In ieder geval is er een ander voorbeeld óók voorhanden: een werkje van Pierce Egan: *Sporting Anecdotes* van Pierce Egan 1820.

Ontegenzeggelijk is er een grote overeenkomst met de titel pagina van *The Pickwick Papers*.

Met dank aan de Koninklijke Bibliotheek waar dit boek berust.

ACE
897

Sporting Anecdotes,
 ORIGINAL AND SELECTED;
 INCLUDING
 NUMEROUS CHARACTERISTIC PORTRAITS
 OF
PERSONS IN EVERY WALK OF LIFE,
 Who have acquired Notoriety from their Achievements on
 THE TURF, AT THE TABLE,
 AND IN THE
DIVERSIONS OF THE FIELD,
 With Sketches of the various
Animals of the Chase:
 To which is added, an Account of noted
PEDESTRIANS, TROTTING MATCHES, CRICKETERS, &c.
 The whole forming a complete Delineation of the
SPORTING WORLD.

BY **PIERCE EGAN.**

London:
 PRINTED FOR SHERWOOD, NEELY, AND JONES,
 PATERNOSTER-ROW.
 1820.

Hector Dickens??????

Charles Dickens love-child rumour ring sells for £26,000

A diamond ring that supports the theory that Charles Dickens had a secret love-child has been sold at auction for £26,000:6:43PM GMT 23 Feb 2009.

The 0.9 carat ring has long courted controversy as it is regarded as final proof that Britain's most famous novelist had a long-standing affair with his sister-in-law Georgina Hogarth. The Victorian writers' present-day relations claim the ring was passed on to Georgina's son Hector following his death - because he was the author's illegitimate son. Now an anonymous collector from Northern Ireland has paid £26,000 to beat three other bidders for the ring, which was a gift to Dickens from the famous poet Alfred Tennyson in 1854.

Dickens' close relationship with Georgina, who lived in the family home, fuelled torrid public rumours that they were enjoying a long-standing affair. The literary giant always denied the "monstrous misrepresentations" about their relationship, and even forced her to undergo a humiliating public virginity test.

But descendants of Georgina, who have asked not to be named, claim the ring proves the writer had an illegitimate son with their distant relative. They even have a press cutting from 1922 that supports their claim. The clipping, from the December 31st 1922 issue of *The Statesman* shows a picture of Hector and names him as the youngest son of the famous author. The newspaper shows "Mr Hector Charles Dickens, youngest son of the author Charles Dickens, born in 1854" in Calcutta at the graveside of one of the writer's legitimate sons. The photograph caption also says: "Mr Dickens, who has a hotel in Simla, the Goodwood, has worn for many years a gold ring presented by Alfred Tennyson to Charles Dickens."

Nigel Ward, from Nigel Ward & Company Auctioneers in Pontrilas, Herefordshire, said: "I don't think there was any really any doubt about the authenticity of the ring. "We had a lot of people coming to the sale to view the ring and one of them said they needed to speak to me. "They were friendly with an Ian Dickens who lives somewhere in Cambridgeshire and is the great, great grandson of Dickens and had seen what we had been saying on the website about the ring and was able to collaborate it all. "He said it was all known about in the family but that they didn't really talk about it.

"Hector was the son of Georgina Hogarth and was then employed as a housekeeper in the family home. "Throughout his life Hector was known as Charles Dickens the younger."

Dickens was given the ring, inscribed 'Alfred Tennyson to Charles Dickens 1854', whilst married to Catherine with whom he had 10 children.

Historians accept that Dickens had an affair with 18-year-old actress Ellen Ternan during their marriage. But until now there has been little evidence to prove rumours he was in a relationship with Catherine's sister Georgina in the family home.

Dickens slammed the "monstrous misrepresentations" in his journal 'Household Words' and rumours of the affair were quashed.

But Georgina received £8,000 cash and a hoard of jewellery when he died in 1870 -much more than his estranged wife Catherine or mistress Ellen.

The ring was sold alongside two wills, written paper work, family trees and newspaper cuttings which are claimed to prove the link.

© Copyright of Telegraph Media Group Limited 2010

<http://www.telegraph.co.uk/>

culture/culturenews/4788380/Charles-Dickens-love-child... 26-11-2010

Claire Tomalin zegt daar in haar boek "The Invisible Woman" 1990 op bldz 141 e.v. het volgende over:

" From time to time people have turned up claiming to be children or descendants of Dickens through women other than his wife. The most persistent case is that of a man called Charley Peters, who applied to a charitable foundation in India in 1908, saying his name was Hector Charles Bulwer Lytton Dickens, and that he was the child of Georgina Hogarth by Dickens, born in 1854, and well known to the family, although he had been turned out. For good measure he produced letters of support from several Australian worthies, who were scandalized by the story of Dickens's wickedness and believed that Charley Peters's son, the callously unacknowledged grandchild, should be given assistance. The truth was that Peters had simply changed his name in Australia in 1900. He was not even a clever liar; he did not know, for instance, that his alleged mother, Miss Hogarth, was still alive at the time of his claim. The story was kept from her and easily shown to be false. But understandably the family was enraged, and Sir Henry Dickens was vigorous in making sure that any such claims were disproved. In one case only he appears to have acted differently. In 1928 he is alleged to have stated that a child was born to his father and Ellen Ternan."

Uit & In het London van Charles Dickens's Jonge Jaren.

Door Ton Vroom

In David Copperfield heeft Dickens flink wat van zijn ervaringen uit zijn jonge, Londense jaren verteld. Het London uit zijn dagen is drastisch veranderd. Heel veel is weg, verdwenen door kaalslag, vernietigd door bombardementen of gewoon van ouderdom in elkaar gezakt. Maar hier en daar is nog wat te zien. Het schitterende boek: "Charles Dickens's England" geeft daar fraaie voorbeelden van. Bij één van de genoemde bezienswaardigheden is het aardig om uitgebreid bij stil te staan omdat in David Copperfield Dickens er zelf over vertelt.

Chapter XXXV, DEPRESSION, page 357:

"There was an old Roman bath in those days at the bottom of one of the streets out of the Strand—it may be there still—in which I have had many a cold plunge."

[Roman Bath, Strand Lane.]

David Copperfield, Chapter XXXVI

"I began the next day with another dive into the Roman Bath,..."

Dat Romeinse bad bevond zich toen in een straatje genaamd Strand Lane.

Volgens de eigentijdse beschrijving door Charles Knight zag het er als volgt uit:

XXXVI.—THE STRAND, uit: Charles Knight: London, 1841:

“Among those curious narrow lanes which extend from the Strand downwards to the Thames, there is one called Strand Lane, through which ran the watercourse from Strand Bridge, and which we have in our former article incidentally referred to as containing an important remain. It is a place which few persons besides inhabitants are at all familiar with—a circumstance that may account for the little notice that has been paid to the announcement seen in front of No. 5 of the lane in question. We were roaming carelessly through these lanes, thinking there could be little or nothing in them to repay the curious visitor, when that announcement attracted our attention, and we read “The Old Roman Spring Bath!” With some surprise and a great deal of incredulity we desired to be shown this piece of antiquity, which the chief historians of the metropolis had said nothing about. Descending several steps we found ourselves in a lofty vaulted passage, evidently ancient; and its antiquity became still more apparent on walking to the end of the passage, where the ceiling of opposite or terminal wall exhibits half of a great circular arch, the upper portion of the other half being occupied by a descending piece of masonry, supported by a beam, which appears to be at least two or three centuries old, possibly much more. The age of this beam speaks significantly as to the age of the arch, which it and the accompanying masonry have mutilated. On the left of the passage is a door, leading into a vaulted chamber, measuring we should suppose about twenty feet in length, the same in height, and in breadth about nine feet. In the massive wall between the chamber and the passage is a recess, passing which, and standing at the farther end of the room, we have the view seen in the above engraving. The Bath itself is about thirteen feet long, six broad, and four feet six inches deep. The spring is said to be connected with the neighbouring holy well, which gives name to Holywell Street, and their respective position makes the statement probable. Through the beautifully clear water, which is also as delightful to the taste as refreshing to the eye, appear the sides and bottom of the Bath, exhibiting, we were told, the undoubted evidences of the high origin ascribed to it. Minutely as the height and peculiar coldness of the water would permit, did we and the artist of the above drawing examine the structure of these supposed Roman walls and pavement. The former consisted, we found, of layers of brick of that peculiar flat and neat-looking aspect which certainly seemed to imply the impress of Roman hands, divided only by thin layers of

stucco; and the latter of a layer of similar brick, covered with stucco, and resting upon a mass of stucco and rubble. The construction of the pavement is made visible by a deep hole at the end near the window, where the spring is continually flowing up; and in pursuing our inquiries among those persons best calculated to satisfy them, we were told by a gentleman connected with the management of the estate, who had had a portion of the pavement purposely removed, that the rubble was of that peculiar character well known among architects as Roman.”

MRS. CRUPP'S HOUSE

From a photograph by T. W. Tyrell

Mrs. Crupp's house photographed by T. W. Tyrell

Dickens zal zo'n twintig jaar zijn geweest toen hij van dit bad gebruik maakte. Hij woonde toen in de Cecil Street en dat is minder dan een steenworp afstand van Strand Lane. Overigens is de Buckingham Street

waar David Copperfield een kamer had met uitzicht op de Thames slechts een paar straten westelijker dan de Cecil Street. Bovendien is Buckingham Street op zijn beurt weer maar een paar straatjes oostelijker dan Hungerford Stairs. Vanuit Cecil Street het Strand op, dan richting Somerset House en dat voorbij meteen naar rechts Strand Lane in. Hij was toen smoorverliefd op Maria Beadnell, ondanks de beschreven plons in het koude water, werd zijn hartstocht voor haar, die niet bepaald reciproque was, niet bekoeld.

Wellicht omdat hij die plek goed kende, heeft hij daarom daar afgesproken met Henry Austin, zijn latere zwager, zoals het nu volgende briefje vertelt: Spring 1833

Dear Henry, If you are down at Strand Lane and hail "The Alert" any time until 9, we will send our boat off for you, Sunday Morning, 8 O'Clock, Believe me, truly yours, CD.

Zo bij elkaar genomen heeft hij In David Copperfield gewoon, maar wat heet gewoon bij Dickens, vertelt hoe hij zijn jonge jaren op kamers heeft doorgebracht.

De tegenwoordige staat is fraai gefotografeerd in "Charles Dickens's England" en het badhuis is nu toegankelijk via Surrey Street.

Op de huidige plattegrond van Londen is Strand Lane niet meer te vinden.

Voor deze straat en andere weggetjes uit het Londen van Dickens's jonge jaren is er nu een website:

<http://users.bathspa.ac.uk/greenwood/imagemap.html>. Er komt dan een kaart in beeld uit 1827, de Greenwood map of London waar alles op te vinden is.

Kaart van Londen.

De Greenwood map of London van 1827 geeft een goed inzicht in het straten plan van London van 1827. De versie die via internet bereikbaar is:

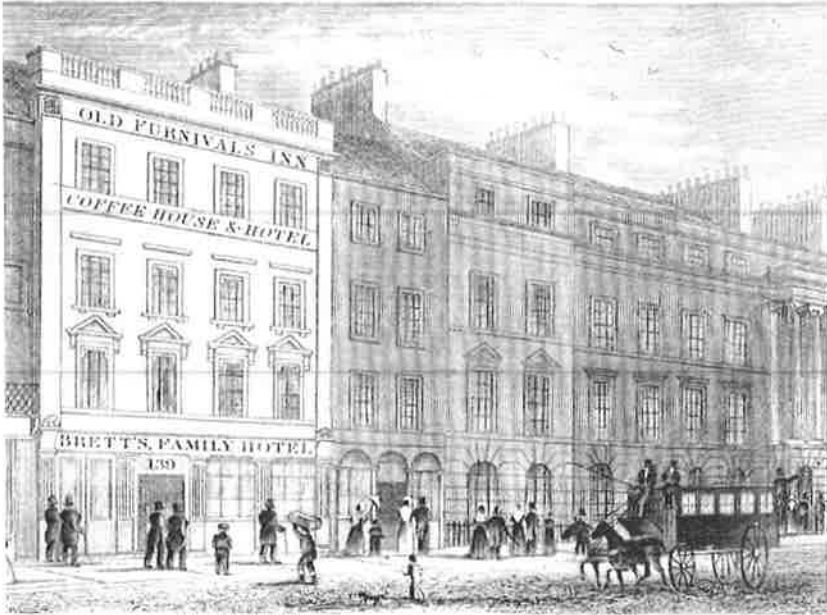
<http://users.bathspa.ac.uk/greenwood/imagemap.html>

heeft wel het gebrek dat er geen register nagepluisd kan worden. Je moet veel zoeken en het is ook handig om ongeveer te weten wat waar is. Aan de andere kant dat zoeken is ook wel aardig. Bijvoorbeeld Hungerford Stairs, je zou denken dat ligt achteraf in een vreemd gebied. Echter het ligt vlak bij White Hall, toch niet de minste onder de buurten. Maar ook daar valt weer wat op af te dingen immers London is ontstaan uit meerdere buurtschappen en Westminster lag en ligt ten westen van de City. Ooit was het gebied open tussen die twee, geleidelijk dicht gebouwd en wellicht zit daar de oplossing dat Hungerford Stairs niet zo'n beste reputatie had. Bovendien blijkt Cecil Street ook weer om de hoek ervan te liggen.

Het alleraardigst is natuurlijk de echte oude kaart na te kunnen snuffelen maar dat is niet iedereen gegeven. Een goed alternatief doet zich voor in de vorm van een cd-rom:

Find your way Round London c. 1830

Christopher and John Greenwood's 6 sheet, 8 inch to the mile map of London c.1830, with an index over 8,500 street and place names. ISBN 978-0-9545080-6-7 PC and Mac compatible £22.50

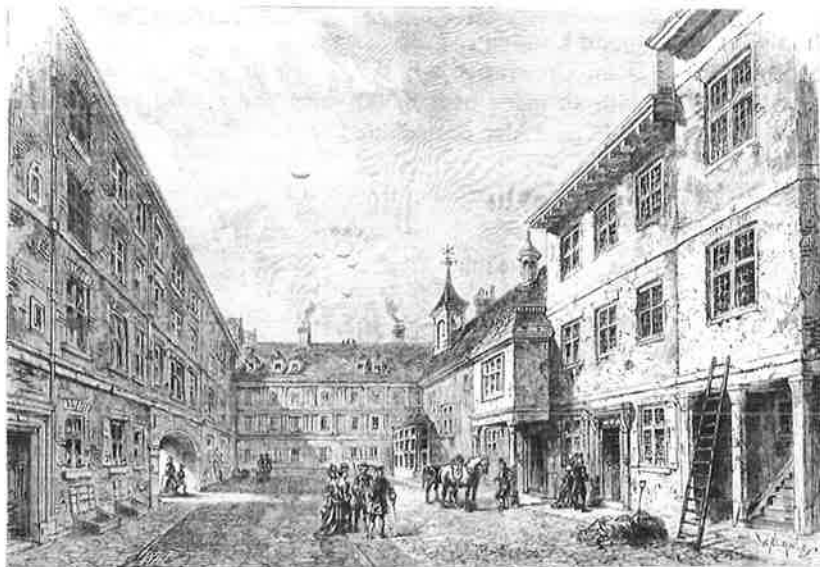

HOLBORN BARS, ON THE SUMMIT OF HOLBORN HILL.

Buitenkant van Old Furnivals Inn rond 1840

Mrs. Crupp's House, out *The Dickensian*, Vol.II, November 1906, No 11

An interesting Dickens landmark is about to be swept away: York House, 15 Buckingham Street, Strand. In this building Dickens took his first lodgings after leaving his father's house in Bentinck Street, where he had earlier written his earlier *Sketches*. He was twenty-two years of age and was still on the *Morning Chronicle*. He remained here only a short time, removing to 13 Furnival's Inn about Christmas 1834. The house is famous in other ways, Peter the Great at one time occupying rooms in it, as did Henry Fielding and William Black.

ESTABLISHED BY OLD FURNIVAL'S INN.

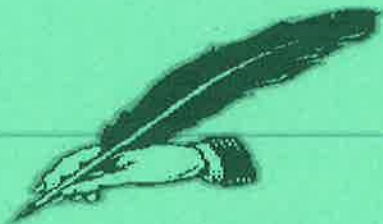
Binnenkant van The Old Furnival Inn in Dickens's dagen

There is greater sentiment, however, attached to the house from the fact that Dickens locates *David Copperfield* in the selfsame rooms he occupied himself with Mrs. Crupp as the landlady. The rooms were at the top of the house, says David in describing his temporary abode, and consisted of "a little half-blind entry where you could see hardly anything, a little stone-blind pantry where you could see nothing at all, a sitting room, and a bed room. The furniture was rather faded, but good enough for me; and sure enough, the river was outside the window."

Dickens Dagen in Deventer

Op 18 en 19 december zullen wederom de Dickens dagen in Deventer gehouden worden. Om te voorkomen dat het geheel wordt overgenomen door commercie en warme kastanje verkopers, overigens zijn gepofte kastanjes erg lekker, zal Ton Vroom op zondag 19 december om 12.00 en 13.00 twee korte voordrachten houden over de werkelijkheid achter de huidige kerst traditie en hoe Charles Dickens de viering van het kerstfeest beïnvloed heeft.

Van de redactie.

In The Dutch Dickensian worden, ter beoordeling van de redactie, artikelen opgenomen die betrekking hebben op:

Leven en Werken van Charles Dickens

Tijdgenoten die raakvlakken hebben met Charles Dickens.

Onderwerpen die licht doen schijnen op de tijd waarin Charles Dickens leefde.

Boekbesprekingen van oude of nieuwe uitgaven alsmede recensies van uitbeeldingen van werken van Charles Dickens op DVD etc.

Zowel artikelen geschreven in de Nederlandse taal alsmede in het Engels kunnen worden geplaatst.

Het email adres van de redactie is thedutchdickensian@gmail.com

Guus de Landtsheer: aadel@wxs.nl

Het postadres van de redactie is: Goldhoorn 17, 9684 XP, Finsterwolde.

Van de artikelen.

Artikelen dienen bij voorkeur als een platte tekst of neutraal Word bestand, zonder opmaak, te worden aangeleverd. Voetnoten dienen aan het eind van het artikel te worden geplaatst. Suggesties voor bijbehorende illustraties zijn ter beoordeling van de redactie.

Van de verschijning.

The Dutch Dickensian verschijnt vier maal jaarlijks, zoveel mogelijk voorafgaande aan de bijeenkomsten van de leden van de Haarlem Branch.

Van de auteur- en andere rechten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeveelvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens bestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enigerlei wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door foto kopieën, of enige andere wijze of manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de rechthebbende.

